

Specialiųjų tyrimų tarnyba (STT), atsižvelgdama į [viešojoje erdvėje pateiktą informaciją](#), atliko atsitiktine tvarka atrinktų 23 savivaldybių teisės aktų, reglamentuojančių savivaldybių tarybų narių veiklos apmokėjimą bei išlaidų savivaldybių tarybos nariams kompensavimo tvarką, antikorupcinį vertinimą. Nustatyta, kad skirtingų savivaldybių tarybos narių gaunamų išmokų dydžiai skiriasi net 25 kartus, nuo mažiausio 43 Eur iki didžiausio 1072 Eur. Savivaldybių tarybos yra nusistačiusios skirtingas tarybos narių su jų veikla susijusių išlaidų kompensavimo tvarkas ir neturi aiškos kontrolės sistemos.

Pagal Vietos savivaldos įstatymą, tarybos narių darbo laikas atliekant savivaldybės tarybos nario pareigas yra apmokamas. Be to, savivaldybės tarybos nariui su jo, kaip tarybos nario veikla susijusioms išlaidoms apmokėti, kas mėnesį gali būti skiriama išmoka, už kurią atsiskaitoma ne rečiau kaip vieną kartą per tris mėnesius. Šios išmokos dydis, atsiskaitymo tvarka ir tinkamomis pripažintinų išlaidų baigtinis sąrašas nustatomi reglamente. STT korupcijos prevencijos pareigūnai, išanalizavę savivaldybių tarybų reglamentus, nustatė, kad tarybos narių išmokų dydžiai skiriasi dešimtimis kartų: mažiausio dydžio išmokos nustatytos: Plungės rajono savivaldybėje – iki 43 Eur, Kazlų Rūdos ir Raseinių rajono savivaldybių – iki 50 Eur per mėnesį vienam tarybos nariui. Didžiausios išmokos savivaldybių tarybos nariams nustatytos Kauno mieste – iki 1 072 Eur bei Kauno rajone – iki 1 018 Eur.

STT vertinimu, savivaldybių tarybos savo nuožiūra per plačiai taiko galimas kompensuoti tarybos narių išlaidas, numatytas Vietos savivaldos įstatyme, dėl to, kai kurios išmokos gali būti skiriamos nepagrįstai. Atsitiktine tvarka atrinktos Lietuvos savivaldybių tarybos, remdamosi joms Vietos savivaldos įstatymo suteikta diskrecija, yra nusistačiusios skirtingą su tarybos narių veikla susijusių išlaidų kompensavimo tvarką, reikšmingai besiskiriančius galimų kompensuoti išlaidų dydžius bei rūšis, apimančias ir nereglamentuotas minėtame įstatyme.

Atliekant antikorupcinį vertinimą, pastebėta, kad didžiausias savivaldybių tarybos narių patirtas ir kompensuotas išlaidas sudaro išlaidos, susijusios su transportu, ypač kuro išlaidos – net pandemijos laikotarpiu, Lietuvoje galiojus judėjimo tarp savivaldybių draudimui, kai kurių savivaldybių tarybų nariai nurodė patyrę tūkstantines išlaidas degalams. Atkreiptinas dėmesys – teisės aktuose nėra reikalavimo pateikti kelionės dokumentų, iš kurių būtų galima matyti, kad išlaidos susijusios su tarybos nario funkcijų atlikimu.

Kai kurios savivaldybių tarybos į kompensuojamų transporto išlaidų sąrašą yra įtraukusios ir automobilio draudimą (nedetalizuodamos, ar tai privalomasis transporto priemonių

valdytojų civilinės atsakomybės draudimas ar (ir) Kasko), padangų keitimą, remontą ir detales, taksi išlaidas, automobilio parkavimo ar saugojimo išlaidas (net tos, kurių teritorijoje nėra mokamų automobilių stovėjimo aikštelių, pavyzdžiui, Ignalinos r. savivaldybė), tačiau nėra išsamiai reglamentavusios reikalavimo nurodyti konkretų automobilį ir jo savininką pateikiamuose išlaidas patvirtinančiuose dokumentuose.

STT siūlo savivaldybėms tikslinti teisinį reguliavimą, numatant prievolę išsamiai pagrįsti visas kompensuoti teikiamas išlaidas, siejant jas su tarybos nario tiesiogine veikla, taip pat užtikrinant ne tik griežtesnę tarybos nariams išmokėtų lėšų pagrįstumo bei teisėtumo kontrolę, bet ir detalią atskaitomybę visuomenei skelbiant tarybos narių gautas išmokas bei šias sumas išskiriant savivaldybės finansiniuose dokumentuose.

Nustatyta, kad tik pavienės savivaldybės, yra nusistačiusios pareigą tarybos nariui pateikti pažymą apie darbo laiką, už kurį negautas atlyginimas pagrindinėje darbovietėje. Egzistuoja rizika, kad kai kurių savivaldybių tarybos nariai galimai gauna atlyginimą už tas pačias valandas tiek pagrindinėje darbovietėje, tiek už veiklą tarybos posėdžiuose. Kai kurios savivaldybės visą darbo laiką patikėjo apskaičiuoti pačiam tarybos nariui, o teisės aktuose papildomai nėra įtvirtinto reikalavimo savarankiškai deklaruojamas valandas pagrįsti papildomais duomenimis, kuriuose detalai atsispindėtų tarybos nario veikla. Siūloma tikslinti savivaldybių tarybų reglamentą, nustatant maksimalų savarankiškai deklaruojamo darbo laiko galimą apmokėjimą, taip pat įtvirtinant pareigą pateikti pažymą iš pagrindinės darbovietės apie negautą atlyginimą dėl dalyvavimo savivaldybės tarybos veikloje.

Pažymėtina, kad tik kelios iš analizuotų savivaldybių yra numačiusios nemokėti išmokų ar jų dalies už tarybos nario veiklą, jeigu tarybos narys praleidžia tam tikrą skaičių posėdžių. Antikorupciniu bei savivaldybės biudžeto lėšų panaudojimo skaidrumo, racionalumo ir pagrįstumo požiūriu, situacija, kai teisės aktai leidžia gauti išmoką už tarybos nario veiklą, kai realiai ji nevykdoma, yra ydinga.

Antikorupcinio vertinimo išvada pateikta Lietuvos savivaldybių asociacijai, analizuotoms savivaldybėms ir Vidaus reikalų ministerijai, kurios per du mėnesius turi viešai paskelbti, kaip atsižvelgta ar numatoma atsižvelgti į STT pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Išsamiau su antikorupcinio vertinimo išvada galima susipažinti [čia](#).

Savivaldybių tarybų narių veiklos apmokėjimo bei išlaidų
kompensavimo tvarka – nepakankamai skaidri

